

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 264/2021-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného JUDr. Lubomírom Müllerom, euroadvokátom, Symfonická 1496/9, Praha, Česká republika, proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom sp. zn. 14 Co 49/2019 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom sp. zn. 14 Co 49/2019 **boli porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Krajskému súdu v Bratislave **p r i k a z u j e** v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 49/2019 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **1 000 eur**, ktoré mu **je** Krajský súd v Bratislave **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Krajský súd v Bratislave **je p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **384,08 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 8. apríla 2021 domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 105/2016 a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 49/2019. Navrhol, aby ústavný súd vyslovil porušenie jeho označených práv postupom okresného súdu a krajského súdu v označených konaniach, prikázal krajskému súdu, aby konal v odvolacom konaní, priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 3 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ žalobou z 29. septembra 2016 podanou na okresnom súde proti Slovenskej republike – Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaná“) uplatnil náhradu nemajetkovej ujmy v sume 18 000 eur za jeho nezákonné väznenie.

3. O žalobe sťažovateľa rozhodol okresný súd rozsudkom č. k. 10 C 105/2016 z 9. novembra 2018. Sťažovateľ podal 2. januára 2019 proti označenému rozsudku odvolanie, o ktorom sa dosiaľ koná v napadnutom konaní. Dňa 25. januára 2021 podal sťažnosť predsedovi krajského súdu na prietahy v konaní, na ktorú reagoval podpredseda krajského súdu odpoveďou č. k. 1 Spr. 25/2021 z 19. marca 2021 tak, že ju vyhodnotil ako dôvodnú.

4. Podľa názoru sťažovateľa má pre neho súdne konanie zvýšený význam, pretože sa v ňom domáha odškodnenia „... za svoju nezákonnú perzekúciu za minulého režimu“.

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 264/2021-6 z 26. mája 2021 ju prijal na ďalšie konanie v časti napadnutého postupu krajského súdu v označenom konaní, vo zvyšnej časti sťažnosť odmietol.

II.

Vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľa

6. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval účastníkov konania, aby sa vyjadrili k prijatej ústavnej sťažnosti.

7. Predseda krajského súdu prípisom č. k. I SprV 256/2021 z 15. júna 2021 k ústavnej sťažnosti v podstatnom uviedol, že spis bol krajskému súdu predložený na rozhodnutie 5. marca 2019. Predsedníčka senátu, ktorý má vec sťažovateľa prerokovať a rozhodnúť, uviedla, že sa nevie vyjadriť, prečo vec nebola rozhodnutá. Dodala, že senát je preťažený, priebežne vybavujú staršie veci, ktoré napadli v roku 2014 a neskôr, teda nevie ani určiť, kedy bude predmetná vec rozhodnutá, s čím sa predseda krajského súdu stotožnil.

8. *V závere svojho vyjadrenia predseda krajského súdu vyslovil súhlas s upustením od ústneho pojednávania.*

9. Z predloženého súdneho spisu v napadnutom konaní vyplýva, že krajský súd dosiaľ nevykonal žiaden úkon smerujúci k rozhodnutiu, čo korešponduje s vyjadrením predsedníčky senátu, ktorá uviedla, že senát vybavuje veci priebežne podľa poradia, v akom došli.

10. Stanovisko okresného súdu bolo zaslané na vyjadrenie sťažovateľovi, ktorý vo svojej replike doručenej ústavnému súdu 27. júna 2021 uviedol, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania v danej veci. V ďalšom zotrval na dôvodnosti podanej ústavnej sťažnosti.

11. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) so súhlasom účastníkov konania upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskom krajského súdu, ako aj s obsahom súdneho spisu, ktorý si zadovážil, dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

12. Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie, či postupom krajského súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci

bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

13. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 90/2010).

14. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 118/2019).

15. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

16. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že predmetné konanie spadá pod bežnú a pravidelnú rozhodovaciu prax všeobecných súdov, a ani z vyjadrenia krajského súdu, ako aj obsahu súdneho spisu ústavný súd nezistil, že predmetná vec vykazuje znaky skutkovej či právnej zložitosti, preto dospel k záveru, že skutková a právna zložitosť prerokovanej veci nemohla mať vplyv na doterajšiu dĺžku napadnutého konania.

17. Správanie sťažovateľa ako účastníka konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prietáhom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd, poukazujúc na obsah súdneho spisu, konštatuje, že sťažovateľ nijako neprispel k doterajšej dĺžke napadnutého konania. Naopak, sťažovateľ podal sťažnosť adresovanú predsedovi krajského súdu na prietáhy v konaní, ktorá bola vyhodnotená krajským súdom ako dôvodná a od marca 2021 zaradená do režimu sledovania.

18. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup krajského súdu v napadnutom konaní.

19. Čo sa týka obrany krajského súdu, treba uviesť, že systémové zlyhania pri správe súdnictva bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom zmarenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prieťahy (II. ÚS 481/2017). Účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov a ústavnej sťažnosti nie je pomenovanie príčin prieťahov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k stranám, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k ministrom spravodlivosti. Rovnako účelom ústavnej sťažnosti nie je dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter.

20. Ústavný súd, vychádzajúc z uvedeného, tak dospel k záveru, že v okolnostiach posudzovanej veci vzhľadom na celkovú dĺžku napadnutého konania (2016), ako aj predmet napadnutého konania (náhrada nemajetkovej ujmy v súvislosti s rehabilitáciou sťažovateľa pozn.) boli porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

21. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že postupom krajského súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, mu prikázal, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 14 Co 49/2019 konal bez zbytočných prieťahov, pretože označená vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľa právoplatne skončená (bod 2 výroku nálezu).

IV.

Primerané finančné zadosťučinenie

22. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal. Z § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

23. Sťažovateľ sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 3 000 eur z dôvodov uvedených v ústavnej sťažnosti, poukazujúc na stres a utrpenú ujmu vyplývajúcu z neprimeranej dĺžky súdneho konania.

24. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04, III. ÚS 10/02, I. ÚS 257/08). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

25. Berúc do úvahy charakter predmetu konania, obdobie právnej neistoty sťažovateľa a všetky okolnosti daného prípadu, majúc na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, ústavný súd považoval priznanie sumy 1 000 eur za primerané finančné zadosťučinenie (bod 3 výroku nálezu).

V.

Trovy konania

26. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

27. Podľa § 37 ods. 2 zákona o ústavnom súde trovy ustanoveného právneho zástupcu znáša štát.

28. Ústavný súd priznal právnemu zástupcovi trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom podľa § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov pozostávajúce z odmeny advokáta za dva úkony právnej služby. Za dva úkony uskutočnené v roku 2021 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) patrí odmena v sume dvakrát po 181,17 eur a režijný paušál v sume dvakrát po 10,87 eur. Za úkon vyjadrenie k stanovisku krajského súdu doručené 27. júna 2021 ústavný súd odmenu nepriznal, keďže neobsahovalo žiadne nové skutočnosti ani argumentáciu.

29. Ústavný súd tak priznal náhradu trov konania v sume 384,08 eur (bod 4 výroku nálezu).

30. Priznanú náhradu trov konania je ústavný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

31. Toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania (§ 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. júna 2021

Peter Molnár
predseda senátu